

STATEK NOVOTINKY

Příklad dobré praxe

Úvod

Statek Novotinky je rodinná farma nacházející se ve Středočeském kraji, zaměřená na pěstování plodin a chov hospodářských zvířat. Farma byla založena v roce 1999 a v současnosti zaměstnává šest pracovníků. Na farmě se uplatňuje řada inovativních a regenerativních postupů, protože půda v této oblasti historicky trpěla erozí a nízkým obsahem živin.

Farma

Farma je vedena Antonínem Sýsem společně s jeho synem Petrem a Petrovo manželkou Brigitte. Antonín rád vypráví příběh o tom, jak místo pro farmu objevil – při jízdě na koni v roce 1986, kdy zahlédl usedlost určenou k demolici. Rodina postupně usedlost obnovila a získala okolní pozemky, které dnes tvoří až 1000 hektarů. Na těchto pozemcích se pěstují plodiny a chovají zvířata. Farma se nachází v nadmořské výšce přibližně 600 metrů, s příznivým podnebím – mírným klimatem a dostatkem srážek.

Lokalita

Statek Novotinky se nachází ve vesnici Novotinky, která je součástí městyse Načeradec v okrese Benešov. Leží v jihovýchodním cípu Středočeského kraje, na hranici s Jihočeským a Vysočinským krajem. Přibližně 90 kilometrů odtud se nachází hlavní město Praha. Region lze popsat jako „typicky český“, s nízkými kopci, vysokým podílem zemědělské půdy a mnoha turistickými atrakcemi, které lákají návštěvníky z Prahy k víkendovým pobytům mimo rušné město.

Cíle zemědělské regenerace

Z 1000 hektarů zemědělské půdy je 235 hektarů využíváno jako travní porosty, kde se pasou koně a skot. Na zbývajících plošech se pěstuje pšenice, žito, ječmen, oves, brambory, řepka olejka, hrách, mák a jetel. Farma také prodává velké množství sena a senážních balíků a specializuje se na prodej zemědělské techniky.

Historicky půda na farmě trpěla výraznou erozí, nízkým obsahem humusu, špatným zdravotním stavem, nízkou schopností zadržovat vodu, nízkou biodiverzitou a svažitostí terénu, což vedlo k splachům při deštích. Kvůli tomu docházelo k nadměrnému zpracování půdy a používání velkého množství chemikálií.

To vedlo k rozhodnutí zcela změnit přístup k zemědělství – farma postupně přešla na nové strategie, které řeší příčiny problémů namísto jejich potlačování.

Zaměření dobré praxe

Na farmě byly zavedeny technologie ochrany půdy, především bezorebné technologie (no-till) a pásové setí přímo do půdy bez orby. Klíčovou inovací je také použití pokryvných plodin – půda je po celou sezónu zakrytá rostlinami, aby fotosyntéza probíhala co nejdéle, čímž se zvyšuje obsah organické hmoty v půdě. Svažité pozemky byly zatravněny, čímž se zlepšila kvalita půdy a schopnost zadržovat vodu a došlo k eliminaci splachů při dešti. Byly vytvořeny protierozní pásy, travní pásy, potoky a rybníky s odvodňovacími kanály. Byly vysazeny aleje stromů a vytvořeny více druhové ochranné zóny.

Výsledky těchto opatření byly velmi pozitivní – výrazné zlepšení kvality půdy, zvýšení obsahu organické hmoty a humusu, podstatné snížení eroze a zlepšení schopnosti zadržovat vodu. Tato opatření také vedla ke snížení závislosti na chemických vstupech a především ke zlepšení výnosů plodin.

Finanční aspekty zavedení regenerativních opatření – výzvy

Farma postupně zavedla rozsáhlé změny v přístupu k zemědělství, které si vyžádaly důkladné proškolení veškerého personálu, například formou workshopů, polních demonstrací, odborných školení a průběžného sledování nových výzkumů a inovací. Přijetí nových zemědělských metod si vyžádalo i výrazné investice do specializované techniky. I když byly tyto investice nákladné, šlo většinou o jednorázové výdaje, které po zavedení nevyžadují další velké investice. Navíc snížená potřeba používání těžké techniky a chemikálií přináší úspory v dlouhodobém horizontu. Do budoucna mohou tyto metody snížit závislost na dotacích díky ekonomické udržitelnosti, i když většina zemědělců bude na začátku potřebovat podporu.

Kategorizace, klíčová slova

Tato případová studie představuje úspěšný příklad rozsáhlého zavedení regenerativních zemědělských postupů, jako je bezorebné obdělávání a pokravné plodiny, se zaměřením na obnovu biodiverzity, zlepšení zdraví půdy, obsahu humusu a živin v půdě.

Bezorebné obdělávání, pokravné plodiny, biodiverzita, eroze, zdraví půdy, živiny v půdě, obsah humusu, hospodaření s vodou, vodní toky, více druhové ochranné pásy

Výhody a nevýhody rozsáhlého zavedení bezorebného obdělávání a pokravných plodin

Výhody	Výrazné zlepšení zdraví půdy, živin, obsahu humusu a biodiverzity, což znamená vyšší odolnost vůči výkyvům počasí a změně klimatu.
	Nahrazení chemických vstupů a těžké techniky regenerativními metodami, snižujícími ekologickou zátěž.
	Nižší provozní náklady v dlouhodobém horizontu a potenciálně stejné nebo vyšší výnosy.
Nevýhody	Vysoké počáteční náklady na zavedení.
	Nutnost intenzivního vzdělávání a školení.
	Neustálé sledování a přizpůsobování – náročnější na údržbu než konvenční metody.

Poučení (Získané znalosti a potřebné dovednosti)

Znalosti	Je nutné komplexní pochopení principů regenerativního zemědělství a jejich přizpůsobení místním podmínkám.
	Je třeba znát půdní profil a vhodné kombinace plodin.
	Pro návrh účinných odvodňovacích systémů mohou být potřeba specialisté.
Dovednosti	Ovládnutí specifických technik regenerativního zemědělství.
	Schopnost přizpůsobit se aktuálním podmínkám, které jsou více proměnlivé než v konvenčním zemědělství.
	Precizní plánování a schopnost předvídat vývoj podmínek.

Odkazy a zdroje

- <https://www.stateknovotinky.cz/about/>
- <https://www.stateknovotinky.cz/blog/>
- <https://www.asz.cz/clanek/7069/treti-zlaty-medailista-v-programu-asz-cr-pestra-krajina-2020-statek-novotinky/>

Kontaktní údaje

Webová stránka

Statek Novotinky – Načeradec 1, 257 65 Načeradec, Česká republika
+420317852292

Regenerative Agricultural Practices for Environmental Rejuvenation and Sustainable Ecosystems on European Farms

Associazione
Sviluppo Rurale

enprojects

Asociace
soukromého
zemědělství ČR

www.regenerateproject.eu

Project number: 2024-1-CZ01-KA220-VET-000254669

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

